

4. Why outsource? // Mining Magazine. — 2005. — April. — P. 31—33.
5. Волкова Н.Н., Сахно Т.В. Промышленные кластеры. — Полтава: АСМИ, 2005. — 282 с.
6. Дранев Я.Н. Кластерный подход как инструмент реализации региональной научно-промышленной политики // Регионология. — 1999. — № 2. — С. 119—129.
7. Кластеры идут // Компаньон. — 2005. — № 16 (428). — 22—28 апреля. — С. 60—63.
8. Логіненко Л.О., Фролова Ю.Ю. Аутсорсинг як інструмент оптимізації та підвищення ефективності бізнесу // Актуальні проблеми економіки. — 2005. — №6(48). — С. 115—125.
9. Марков Л.С., Ягольницьер М.А. Изменение эффективности функционирования кластера информационных технологий // Регион: Экономика и Социология. — 2006. — № 1. — С. 155—170.
10. Мех О. Створення кластерів — шлях до підвищення конкурентоспроможності / Підмогильний // Столичний регіон. — 2004. — № 1. — С. 77—87.
11. Портер М. Конкуренция: Учебное пособие / Пер. с англ. — М.: Вильямс, 2001. — 495 с.
12. Хейвуд Дж. Б. Аутсорсинг: в поисках конкурентных преимуществ. — М.: Вильямс, 2004. — 176 с.

Стаття надійшла до редакції 21.10.2010.

УДК 657 (477)

Я.В. Олійник, канд. екон. наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

СТВОРЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ УМОВ У СФЕРІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СПРЯМОВАНИХ НА ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Анотація. Інтеграційні процеси в Україні обумовлені сучасними економічними, соціальними, а також політичними факторами. Євроінтеграція вимагає адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Адаптація нормативних актів, які регламентують бухгалтерський облік, здійснюється з метою уніфікації та прозорості фінансової звітності суб'єктів господарювання, що виходять на міжнародні ринки, сприяння залученню іноземних інвестицій.

Аннотация. Интеграционные процессы обусловлены современными экономическими, социальными, а также политическими факторами.

Евроинтеграция требует адаптации законодательства Украины к законодательству Европейского Союза. Адаптация нормативных актов, которые регламентируют бухгалтерский учет, осуществляется с целью унификации финансовой отчетности субъектов хозяйствования, которые выходят на международные рынки, содействием привлечения иностранных инвестиций.

Summary. Integration processes due to current economic, social, and political factors. Eurointegration requires adaptation of the legislation of Ukraine to European Union legislation. Adaptation of the regulations which govern accounting is to harmonize financial reporting entities that go into international markets, helping to attract foreign investment.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: регламентація бухгалтерського обліку, Європейська інтеграція, гармонізація, національні стандарти бухгалтерського обліку.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: регламентация бухгалтерского учета, Европейская интеграция, гармонизация, национальные стандарты бухгалтерского учета.

KEYWORDS: accounting regulation, European integration, harmonization, national standards accounting.

Постановка проблеми. Сучасні економіко-політичні умови посилення позицій України на світовому ринку збільшують вимоги традиційних користувачів облікової інформації та розширюють їх коло. Так, на макрорівні держава зацікавлена у залученні іноземних інвестицій в економіку України, а на мікрорівні характерним є зростання кількості підприємств, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність. Проте головною умовою залучення інвестицій та нових партнерів є забезпечення рівня довіри до облікової інформації з боку вітчизняних та зарубіжних інвесторів. Шлях підвищення достовірності інформації полягає у наданні прозорої, уніфікованої та достовірної фінансової звітності суб'єктів господарювання, яка забезпечує необхідний рівень деталізації показників, їх співставленість та взаємоузгодженість.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Створення законодавчої бази у сфері бухгалтерського обліку в контексті Євроінтеграційних процесів вимагає вирішення проблеми неврегульованості аспектів регламентації обліку. Відмінності в підходах до змісту фінансової звітності значно ускладнюють аналіз інформації, збільшують ризики та ускладнюють прийняття рішень в умовах розвитку міжнародної торгівлі та глобалізації фінансових ринків. Вивчення проблем регулювання бухгалтерського обліку в Україні займає одне з провідних місць у наукових працях українських учених, серед яких Т.І. Єфіменко, Г.Г. Кірейцев, Л.Г. Ловінська, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, О.М. Петрук та ін.

Постановка завдання. Дана стаття є спробою оцінити стан нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку у контексті адаптації до законодавства Європейського Союзу та визначити перспективні напрями його вдосконалення з метою підвищення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу відбувається у відповідності до положень Закону України про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу від 18 березня 2004 року № 1629-IV. Загальнодержавна програма визначає державну політику, етапи адаптації та цілі, інституційний механізм, повноваження Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України.

Програма адаптації законодавства України включає кілька послідовних етапів. На кожному з етапів повинен досягатися певний ступінь відповідності законодавства України до *acquis communautaire* Європейського Союзу. *Acquis communautaire* в дослівному перекладі з французької — «надбання Співтовариства». Цей термін відображає особливості системи Європейського Союзу, яка включає акти законодавства Європейського Союзу, проте не обмежується ними. Така система створювалась та розвивалась протягом майже 50 років, містить понад 14 тисяч правових актів і майже 9 тисяч рішень Суду ЄС.

Процес адаптації законодавства в Україні станом на 2010 рік знаходиться на першому етапі, який первонаначально був розрахований на період 2004—2007 рр., але продовжений 14 січня 2009 року Законом України № 852-VI «Про внесення зміни до Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» до завершення дії Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами та їх державами-членами.

Періоди наступних етапів виконання Програми визначатимуться залежно від результатів, досягнутих на попередніх етапах, економічної, політичної та соціальної ситуації, яка складеться в Україні, а також розвитку взаємовідносин України і Європейського Союзу.

Програмою адаптації законодавства визначені пріоритетні сфери, в яких здійснюється адаптація законодавства України. Бухгалтерський облік компаній, тобто нормативно-правові акти, які регламентують ведення обліку в Україні, передбачений серед пріоритетних сфер.

Відповідальність за організацію роботи з адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу у сфері бухгалтерського обліку та координацію роботи співвідповідальних органів покладена на Мінфін. Співвідповідальними органами є Мінекономіки, Мін'юст, МЗС, ДПА, Держкомстат, Держказначейство, НБУ, Держпідприємництво-Держфінпослуг.

Адаптація нормативних актів, які регламентують бухгалтерський облік, здійснюється з метою уніфікації та прозорості фінансової звітності суб'єктів господарювання, що виходять на міжнародні ринки, сприяння залученню іноземних інвестицій. Забезпечення уніфікації та прозорості фінансової звітності суб'єктів господарювання суттєво знижує ризики для кредиторів та інвесторів, які спричинені відсутністю необхідної інформації, забезпечує порівняність звітності, знижує витрати кожної країни на розробку власних нормативних актів (стандартів) та забезпечує зростання довіри до показників фінансової звітності.

Адаптація вітчизняного законодавства із законодавством Європейського Союзу відбувається під впливом об'єктивних факторів необхідності реформування бухгалтерського обліку та створення організаційно-правових умов для підвищення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

Реформування бухгалтерського обліку почалося з ухвалення Програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 1998 р. № 1706, відповідно до якої було передбачено запровадження міжнародних стандартів шляхом їх адаптації до економіко-правового середовища і ринкових відносин в Україні, з прийняття Верховною Радою України Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» в 1999 р. Закон, як і Програма, передбачає регулювання бухгалтерського обліку у напрямку гармонізації з міжнародними стандартами.

Процес реформування був продовжений ухваленням розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2007 р. № 911-р Стратегії застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні. Метою Стратегії є удосконалення системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні з урахуванням вимог міжнародних стандартів та законодавства Європейського Союзу.

Завданнями Стратегії були визначені: створення законодавчих та організаційних передумов до запровадження міжнародних стандар-

тів для складення суб'єктами господарювання фінансової звітності; адаптація до міжнародних стандартів національної нормативно-правової бази з питань бухгалтерського обліку шляхом внесення змін та розроблення і затвердження нових національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку для суб'єктів господарювання, які не застосовують міжнародні стандарти, а також затвердження положень бухгалтерського обліку господарських операцій, що не відображені у міжнародних стандартах; удосконалення методології бухгалтерського обліку для суб'єктів малого підприємництва; удосконалення державного регулювання у сфері бухгалтерського обліку.

На даний час в Україні можна виділити наступні форми реалізації реформи бухгалтерського обліку:

сформовано систему бухгалтерського обліку, яка відповідає міжнародним стандартам;

розроблено та прийнято 34 національний стандарт бухгалтерського обліку на основі міжнародних стандартів;

переведено на українську мову міжнародні стандарти бухгалтерського обліку;

створено загальнодержавну інформаційну базу та забезпечений вільний доступ до неї з питань міжнародних стандартів бухгалтерського обліку;

проводяться щорічні міжнародні науково-практичні конференції з проблемних питань щодо запровадження і застосування міжнародних стандартів;

з 2010 року підприємства-емітенти, цінні папери яких перебувають у лістингу організаторів торгівлі на фондовому ринку, в обов'язковому порядку складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність згідно з міжнародними стандартами, банки і страхові компанії, інші емітенти цінних паперів і фінансові установи за власним рішенням;

продовжується процес удосконалення національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку у зв'язку з прийняттям нових та внесення змін до чинних міжнародних стандартів;

приймаються положення бухгалтерського обліку господарських операцій, що не відображені в міжнародних стандартах;

розроблюється методичне забезпечення для застосування національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Проте сьогодні залишається актуальним продовження адаптації нормативно-правової бази регулювання бухгалтерського обліку в Україні до законодавства Європейського Союзу. З метою подальшої імплементації *acquis communautaire* у сфері бухгалтерського обліку перспективними напрямками адаптації є внесення змін до

Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Закону України «Про аудиторську діяльність», внесення змін до діючих положень (стандартів) бухгалтерського обліку, розробка та прийняття нових національних стандартів бухгалтерського обліку на основі міжнародних стандартів.

Актуальним є питання удосконалення державного регулювання у сфері бухгалтерського обліку з метою методичного та організаційного забезпечення застосування національних і міжнародних стандартів та єдиних методологічних засад ведення бухгалтерського обліку всіма суб'єктами господарювання. Необхідно чітко визначити підприємства, які зобов'язані застосовувати міжнародні стандарти фінансової звітності, а які не зобов'язані (наприклад, малі та середні), можливим варіантом є перехід на МСФЗ усіх суб'єктів господарювання.

Залишається неврегульованим та відсутні методичні рекомендації відносно застосування міжнародних стандартів фінансової звітності у співставленні з діючими національними.

Актуальним направленням реформи бухгалтерського обліку є підготовка кваліфікованих спеціалістів у галузі МСФЗ. Характерним є дефіцит бухгалтерів, які не тільки володіють міжнародними стандартами, а ще й мають сертифікат-підтвердження.

Висновки з проведеного дослідження. Головною умовою ефективного продовження процесу адаптації законодавства України у сфері бухгалтерського обліку до законодавства Європейського Союзу є забезпечення законодавчих й організаційних передумов: усунення неузгодженість роботи вищих законодавчих органів країни стосовно повноважень і компетенції з питань розробки та впровадження положень (стандартів) бухгалтерського обліку, налагодження умов для професійного судження бухгалтерів, гармонізація вимог бухгалтерського та податкового обліку тощо. Виконання цієї вимоги прискорить інтеграцію економіки України в світову спільноту та буде сприяти формуванню сприятливого інвестиційного клімату та підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

Література

1. Багрова І.В., Гетьман О.О., Власюк В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. пос. / За ред. І.В. Багрової. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 384 с.

2. Вічевич А., Максимець О. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник. — 2-ге вид., перероб. та доповн. — К.: Видавничий дім «Професіонал», 2009. — 216 с.

3. Дейнеко А.Е. Расширение Европейского Союза: экономические и правовые аспекты / А.Е. Дайнеко, Г.В. Забавский, Ф.А. Дмитакович. Под науч. ред. А.Е. Дайнеко. — М.: Изд-во деловой и учебной литературы, 2004.

4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996 — XIV (зі змінами і доповненнями) // zakon.rada.gov.ua.

5. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18.03.2004 року № 1629-IV (зі змінами і доповненнями) // zakon.rada.gov.ua.

6. «Про внесення зміни до Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» Законом України від 14.01.2009 р. № 852-VI // zakon.rada.gov.ua

7. Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 1998 р. № 1706 // zakon.rada.gov.ua

8. Положення про Міністерство фінансів України, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2006 р. № 1837 // www.minfin.gov.ua

Стаття надійшла до редакції 10.10.2010.

УДК 338.242.2

І.А. Савченко, аспірант
кафедри міжнародної економіки
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОБГРУНТУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ

Анотація. У статті розглянуто теоретичні основи конкурентної політики. Обґрунтовано основні аспекти формування і реалізації конкурентної політики.

Аннотация. В статье рассмотрены теоретические основы конкурентной политики. Обоснованы основные аспекты формирования и реализации конкурентной политики.

Summary. Theoretical foundations of competition policy are considered in the article. Grounded the main aspects of formation and realization of competition policy.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: конкуренція, конкурентна політика, антимонопольна політика, державне регулювання, конкурентне середовище.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: конкуренция, конкурентная политика, антимонопольная политика, государственное регулирование, конкурентная среда.

KEY WORDS: competition, competition policy, antimonopoly policy, government regulation, competitive environment.